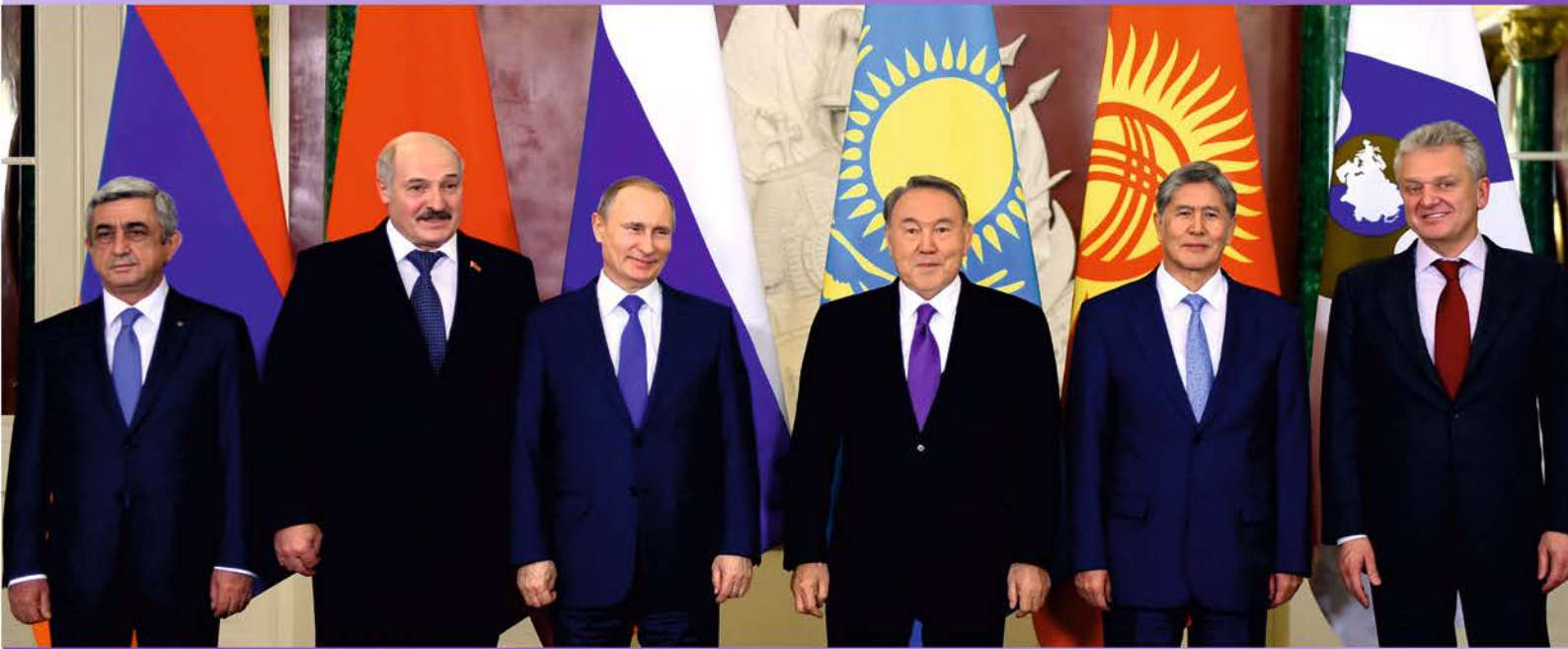

Turkic Weekly

2015/8

Turkic Weekly 8 2015 (21-27 Aralık)

Turkic Weekly, Sizi Türk dünyasındaki son gelişmelerin nabzını tutmanıza yardımcı olacak haber kaynağıdır. **Turkic Weekly** Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden kilit öneme sahip siyasi, sosyal, ekonomik ve bilimsel olaylar hakkında güvenilir bilgi ve güncel analiz sunmaktadır.

Bu haber bülteni **Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı** tarafından hazırlanmıştır.

AVRASYA BİRLİĞİ'NİN PERSPEKTİFLERİ

21 Aralık'ta Moskova'da Rusya'nın başkanlığında Rusya, Ermenistan, Belarus, Kazakistan ve Kırgızistan Devlet Başkanlarının katılımıyla Avrasya Ekonomik Birliği Yüksek Konsey Toplantısı gerçekleştirildi.

Toplantı geleneksel olarak basına kapalı geçti. Toplantının esas gündem maddeleri Kazakistan ve Rusya cumhurbaşkanlarının görüşmesinde netlik kazanmıştı. 21 Aralık günü Moskova Kremlin Sarayı'nda Avrasya Ekonomik Birliği Yüksek Konsey Toplantısı öncesinde N. Nazarbayev ve V.Putin'in görüşmesi yapıldı. Devlet Başkanları, Avrasya Ekonomik Birliği'nin (AEB) bir yıllık çalışmalarını değerlendirerek, bölge ve dünya gündeminde yer alan konuları ele aldılar.

Kazakistan Devlet Başkanı, Avrasya Ekonomik Birliği'nin ilk gelişim yılını geride bıraktığını, bu sürecin kolay olmadığını altını çizdi. Aynı zamanda krizin beklendiğini, krizle baş edebilmek için gerekli tedbirlerin alındığını ifade etti. "Doğaldır ki, ülkelerimizin GSMH'si azalmış, ticaret hacmi düşmüştür. Ancak bu durumda açılmış sınırlar ve yakın ilişkiler pozitif rol üstlenmiştir." dedi N.Nazarbayev. Rusya Devlet Başkanı V. Putin de dünya ekonomisindeki durgunluğa bakmaksızın iki ülke arasındaki stratejik ortaklığın geliştiğine dikkat çekti.

Uzmanların görüşüne göre AEB'nin hayata geçirilmesi daha çok sınır işbirliği ve sınır ticareti gibi alanları olumlu olarak etkilemiştir. Her iki devletin bölgelerinin çoğu bu durumdan payına düşeni almaktadır. Kazakistan ve Rusya arasındaki 7.512,8 km'yi oluşturan sınırın dünyadaki en uzun kara sınırı olduğunu hatırlatalım.

Stratejik perspektifte AEB'nin 'İpek Yolu Ekonomik Kuşağı' gibi projelerle bağlantısı sayesinde Kazakistan Devlet Başkanı N. Nazarbayev tarafından BM Genel Kurulu'nda sınırları gösterilen 'Büyük Avrasya' projesine dahil olması amaçlanmaktadır.

AEB'nin dönem başkanlığını Belarus'tan devralan Kazakistan Devlet Başkanı N. Nazarbayev önümüzdeki yılın zor geçeceğini belirtmekle birlikte, AEB'nin başarılı bir şekilde gelişerek faaliyette bulunması için Astana'nın azami gayret sarfedeceğini belirtmiştir.

KAZAKİSTAN'IN AVRUPA YOLU

21 Aralık'ta Astana'da önemli bir gelişme oldu. Kazakistan ve Avrupa Birliği temsilcileri geniş kapsamlı işbirliği anlaşmasına imza attılar. Bu anlaşmanın hazırlık çalışmalarının son 3 yıl boyunca sürdüğü bilinmektedir.

Kazakistan Dış işleri Bakanı E.İdrisov'un katıldığı imza töreni sırasında AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini yaptığı konuşmada Kazakistan'ın, AB'nin Orta Asya'daki ortaklarından yeni düzeydeki anlaşma imzalayan ilk ülke olduğunun altını çizdi. Tarafların görüşüne göre, yeni anlaşma Kazakistan ve AB arasındaki ekonomik ve politik ilişkilerin gelişmesine büyük ivme kazandıracaktır.

İmzalanmış anlaşma Kazakistan için güvenlik, silahsızlanma, terörle mücadele, ticaret ve yatırım gibi 29 önemli alanda etkileşimi öngörmektedir. AB ile geniş kapsamlı ortaklık anlaşması Kazakistan'da ikili eğitimin gelişmesini de sağlayacaktır. E.İdrisov'un görüşüne göre, "Kazakistan, AB ile etkileşimi eğitim programları ile bilimsel araştırma faaliyetleri aracılığıyla güçlendirecektir".

Dünyada güvenlik sorunlarının sürekli gündemde olduğu şu günlerde, Kazakistan ve Avrupa anlaşmasında güvenlik alanındaki etkileşime büyük önem atfedilmektedir.

Ticaret hacminin büyük ölçüde azalmasına rağmen, Avrupa Birliği'nin Kazakistan için önemli ticaret ortağı ve yatırım kaynağı olarak kalacağına altını çizmek gerekir. Son istatistik verilerine göre, 2015 yılının Ocak-Ekim ayları aralığında Kazakistan ve AB arasındaki ticaret hacmi 26,7 milyar ABD Doları bulmuştur. Geçen yılın aynı döneminde 45,6 milyar ABD Doları olan bu rakam büyük ölçüde azalmıştır. Buna rağmen AB, Kazakistan'ın tüm ticaret hacminin %41,2 payına sahip olarak ülkenin en büyük dış ticaret ortağı olarak kalmaktadır.

ÖZBEKİSTAN VE TACİKİSTAN ARASINDAKİ İSTİŞARELER

Özbekistan ve Tacikistan Devlet Başkanlarının tutarlı siyaseti sonucu taraflar ikili müşavere mekanizmasını oluşturmayı başardılar. 24-25 Aralık tarihlerinde Duşanbe’de ilk Özbek-Tacik siyasi istişareleri Dış işleri bakanlıkları temsilcileri düzeyinde gerçekleşti.

Bu formatta düzenlenen ilk görüşmede, Özbek heyetine Özbekistan Dış işleri Bakan Yardımcısı Saidikram Niyazhocayev başkanlık etti. Tacik heyetinin başını ise, Dış işleri Bakan Yardımcısı Parviz Davlatzoda çekti.

Bu istişareler çerçevesinde ele alınan konuların çok geniş kapsamlı olacağı beklenmektedir. İlk görüşme sırasında taraflar ikili ilişkilerin gelişme yönleri ve durumunu ele alarak, bölgesel ve uluslararası alanda güncel konular üzerine fikir alışverişinde bulundular.

Özbek ve Tacik diplomatlar tarafından ticaret ve ekonomi, taşımacılık ve iletişim, kültür ve sosyal alanlarda etkileşimi güçlendirme konusu da masaya yatırıldı. Tarafların kültürel ve sosyal, bilimsel ve spor ilişkilerinin gelecekte genişletilmesine hazır olduklarını da dile getirmiş olmaları büyük önem arz etmektedir.

İkili görüş alışverişinin önemli konularından birini Özbekistan ve Tacikistan Cumhuriyetlerinin ŞİÖ çerçevesinde işbirliği perspektifleri olmuştur.

AZERBAIJAN'IN EKONOMİK MESELELERİ

Petrol fiyatlarının düşüşü ihracatçı ülkeleri derinden etkilemeye devam etmektedir. Örneğin, 21 Aralık günü Azerbaycan Merkez Bankasının kararıyla Azerbaycan para birimi manat dalgalı kur rejimine geçti. Bu karar, ülkenin döviz rezervlerini korumak amacıyla ve döviz girişinin azalması nedeniyle yapıldı. Dalgalı kura geçme neticesinde manat %47 değer kaybetti.

Bu karar sayesinde Azerbaycan devlet petrol fonu (SOFAZ) 2016 senesinde yaklaşık 2 milyar ABD doları tutarında tasarruf yapabilecek. Şu anda zaten devlet bütçesine SOFAZ tarafından herhangi bir para aktarımı ve genel olarak bu yıl için tüm harcamalar durdurulmuş vaziyette.

SOFAZ'ın düzenlemelerine göre, onun kaynakları stratejik öneme sahip altyapının inşası ya da tamir edilmesi ve önemli ulusal sorunların çözümü için harcanabilir.

Manatın devalüasyonuna gelince, Azerbaycan Milli Meclis Milletvekili Rufat Guliyev'in altını çizdiği gibi, hükümet Azerbaycan'da üretilen gıdaların fiyatlarının yükselmemesi için herşeyi yapmaya çalışacaktır.

TÜRK KONSEYİ'NİN İSTANBUL BULUŞMALARI

Bakü'nün yanı sıra, İstanbul'da da Türk dünyasına ilişkin bazı önemli etkinlikler gerçekleştirildi. Türk dili konuşan ülkelerin ulusal stratejik araştırma enstitülerinin başkanlarının olağan toplantısı yapıldı. Daha önce, aynı formatta iki toplantı Kazakistan ve Azerbaycan'da gerçekleşti.

Bunun yanı sıra, 25-26 Aralık tarihleri arasında Türk Konseyi'nin organizasyonu ile 10. Aksakallar Konseyi toplantısı vuku buldu. Toplantıya Türk dili konuşan ülkeleri temsilen Adil Akhmetov (Kazakistan), Fattah Gaydarov (Azerbaycan), Beksultan Zhakiyev (Kırgızistan) ve Mustafa İsen (Türkiye) iştirak ettiler. Aksakallardan yanı sıra, Türk Konseyi Sekreteryası, TürkPA, TÜRKSOY ve Türk Akademisi temsilcileri toplantıya katılarak, Konseyin faaliyetine katkıda bulundular.

Toplantı başlamadan önce katılımcılar Azerbaycan ve Türkiye'yi temsil eden aksakalların bu iki kardeş ülkede gerçekleştirilen parlamento seçimleri sonucunda milletvekili olarak seçilmesinden dolayı tebrik etti.

Hatırlatalım, Aksakallar Konseyi yıl içinde iki kez toplanıyor. Bir sonraki toplantının Kazakistan'da yapılması planlanıyor.

BAKÜ'DE TÜRK DÜNYASI HAFTASI

Azerbaycan başkenti Bakü'de Türk dünyasının manevi ve entellektüel gelişimine önemli katkıda bulunan bir dizi etkinlik gerçekleştirildi. 22 Aralık'ta Bakü Devlet Üniversitesinde Kazak Hanlığı'nın 550. yıldönümü ve ünlü Kazak yazarı Abay'ın 170. yıldönümü vesilesiyle Türk devletlerinden misafirlerin katılımıyla uluslararası konferans düzenlendi.

Bu etkinlik esnasında ayrıca 'Kazak Hanlığı: Kökenleri, Gelenekleri ve Mirası' adlı Kazakistan Cumhuriyeti Bakü Büyükelçiliği ve Türk Akademisi tarafından hazırlanan eserin tanıtımı yapıldı.

Ertesi gün, Bakü'ye resmi ziyaretleri çerçevesinde Kazakistan delegasyonu Bakü uluslararası çok-kültürlülük merkezi ve Bilim Akademisi yöneticileri ile bir araya geldi.

Aynı gün içerisinde Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi çatısında 'Türk Dünyası İktisatçılar Birliği'nin kurulmasına dair karar alınarak, kurucu belgeler imzalandı. Bu Birliğin başlıca amacı, Türk Dünyası iktisatçıları arasında iletişimi sağlamak ve yapılan bilimsel ve analitik araştırmaların kalitesini yükselterek, uluslararası standartlarla uygunluğunu arttırmak. Bu doğrultuda Türk Akademisi odağın uluslararası ve bilimsel ilişkilerini geliştirmede yardımcı olacaktır.

Azerbaycan'ın Türk Akademisine verdiği önemini kanıtlayan bir diğer haber, Kazakistan'daki Azerbaycan Büyükelçiliği'nin Akademi'nin kütüphanesi ve müzesine kitap ve sergi malzemelerini hediye etti.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86
57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı
Astana, 010000 | Kazakistan

 @intturkicacadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>